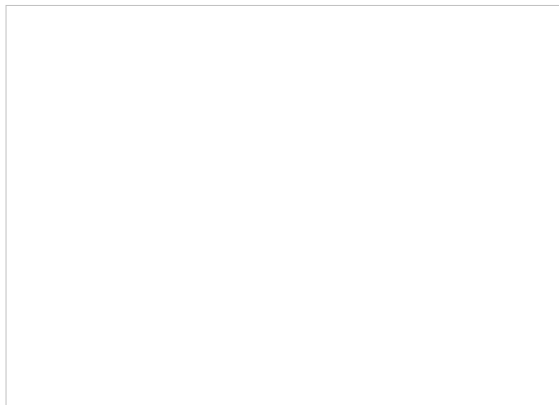

Söýgüliler günü däl, zyna günü.

Allaha hamd, Pygamberimiz Muhammede salat we salam bolsun.

14-nji Fewral nireden gelip çykdy we kimleriň baýramy?

Bu baýram öz aslyny butparaz köp taňryly Grek, Rim taryhyndan alyp gaýdýar. Rimlieriň Hristianlygy kabul etmegi biler bu gün Hristianlaşdyrylýar we bu baýrama Hristian din adamy bolan Walentiniň (St. Valentine's Day) ady dakylýar.

Gadymy Rimda 15-nji Fewral gününü, olara görä bereket taňrysý bolan Luperkusyň hatyrasyna, Luperkalia günü bellenýärdi. Ol gün din adamlary ol taňrylarynyň ýoluna geçi gurban ederdiler. Soňra bolsa, gurban edilen geçiň derisiniň bir bölegini kelleleriniň üstüne goýup, göýä Luperkusy temsil edip, Rimiň köçelerinde yglap öňünden çykan her kimi ellärlerdi. Ýaş gyzlar bolsa, özlerini ellemek üçin öňe atylyp, göýä bereket taňrysýndan paý almaga çalyşarlardy. Olaryň ynanjyna görä beýle etmek, dogurganlygy artdyrýardy.

Luperkalia baýramynyň bir gün öň ýany ýagny 14-nji Fewralda ýaş oganlar gyzlaryň ady ýazylygy bolan kagyzlardan bije çekerlerdi we haýsy gzyň ady çyksa baýram gutarýança şol gyz bilen bile bolarlardy. Bu gün ýaşlaryň ilkinji jynsy gatnaşyga girip görýän günleridi.

Hristian din adamlarynyň soňradan bu däbi gadagan edip, gyzlaryň ady ýazylygy kagyzlaryň ýerine diňe Hristian din adamlarynyň atlary ýazylygy kagyzlary sowgat bermäge rugsat berýärler.

Walentin günü diýilmeginiň sebäbi, Rimde bir gyz bilen gizlin aragatnaşyk saklan we şol sebäpli ölüm jezasy berlen Hristian din adamy bolan Walentindir. Walentiniň 14-nji Fewralda öldürilenligi belläp geçilýär.

Şeýlelikde aslyny Rim butparazlaryndan alyp gaýdýan we zyna günü bolan 14-nji Fewraly Hristianlaşdyrmak üçin amatly pursat döreýär.

Şonuň üçin Papa Gelasius 14-nji Fewral gününü, Walentiniň hatyrasyna bellenilýän gün yglan edýär.

Käbir maglumatlara görä Walentin ölüm jezasy berilmäge äkidilende, söýgülisine bir kagyza hat ýazyp goýanlygy aýdylýar. Walentiniň adyny göterýän kagyplar bolsa, şonuň bilen baglanyşdyrylýar.

1800 ýylda bu baýramyň Amerika barmagy bilen bu baýram dünýäniň her ýerine ýaýraýar we ýazgylý kartlaryň, gülleriň ýagny dürli sowgatlaryň satylýan, gazançly baýramyna öwürülýär.

Bu baýramyň döreýişi barada başgada dürli taryhy maglumatlar we hekaýalar bar.

Bu baýramyň aslyny Grek, Rim butparazlygyndan alyp gaýdýanlygy, zynanyň, deýýuslygyň, binamyslygyň nyşanydygy we soňradan Hristianlaşdyrylanlygy bolsa, anykdyr.

Bilişimiz ýaly Yslamda musulmanlara kapyrlara meňzemek, olaryň döp-dessuryňy, edim-gylymlaryny ýörelge edinmek alymlarymyzyň bir agyzdan kabul etmegi bilen haramdyr. Çünki daş-keşpdäki meňzeşligiň kalba, ynanja täsiri bardyr. Bir zady gaýtalamak, ol zada öwrenişmäge we kalpdan oňa razy bolmaga eltýändir.

Allah Tagala aýatda:

وَلَا تَرْكَبُوا إِلَى الَّذِينَ ظَلَمُوا فَمَا تَمَسَّكُمْ النَّارُ وَمَا لَكُمْ مِّنْ دُونِ اللَّهِ مِنْ أَوْلِيَاءٍ ثُمَّ لَا تُنصَرُونَ

“Zulum ýoluny tutan kimselere meýil etmäň. Beýle etseňiz, size dowzah ody deger. Siz üçin Allahdan özge dost ýokdur. Soňra (ýagny zalımlara eýerseňiz) size ýardam berilmez.”¹

Pygamberimiz (sallallahu aleyhi we sellem) bu barada şeýle diýýär:

مَنْ تَشَبَهَ بِقَوْمٍ فَهُوَ مِنْهُمْ

“Kim bir millete meňzese, ol hem olardandyr.”²

Alymlar bu hadysyň düşündirişinde: Musulmanyň ynançda, ybadatda, ahlakda, özüni alyp barşynda, söz we adatlarynda kapyrlara meňzemegi, olara eýermegi, olaryň agzyna öýkenmegi haramdyr diýip, şerh edendirler.

Pygamberimiz (sallallahu aleyhi we sellem):

ليس منا من تشبه بغيرنا، لا تشبهوا باليهود ولا بالنصارى، فإن تسليم اليهود الإشارة بالأصابع، وتسليم

النصارى الإشارة بالأكف

“Bizden başgasyna meñzeyän bizden däldir. Ýahudy we hristianlara meñzemäň. Çünki ýahudylar salamlaşanlarynda barmaklary bilen ýşarat ederler, hristianlaryň salamy bolsa, elleriniň aýasy bilen ýşarat etmekdir”³diýýär.

Özüne Muhammet (sallallahu aleyhi we sellem) ymmaty diýýän kişileriň arasynda, edil kapyrlar ýaly bolup olara eýerýän, olaryň edenini edýän, olaryň baýramlaryny belleýän kişiler barada, Pygamberimiz (sallallahu aleyhi we sellem) näme diýerdi? Kapyrlaryň salam berişini ýaly salam bermegi gadagan edip, ony olara meñzemek diýip atlandyran Pygamberimiz (sallallahu aleyhi we sellem) öz ymmatynyň içinde kapyrlaryň baýramyny edil kapyrlaryň belleýişini ýaly edip belleýänleri görse näme diýerdi?

Pygamberimiz (sallallahu aleyhi we sellem):

ليس منا من عمل بسنة غيرنا

“Kim bizden başgasynyň sünneti (ýörelgesi, adaty) bilen amal etse bizden däldir”⁴

Kimde-kim Pygamberimiziň (sallallahu aleyhi we sellem) sünnetini taşlap, sünnete ters bolan zatlar amal etse, ýahudy we hristianlaryň adatlaryna eýerse, gymmatly, faziletli, üstünlük bolan zady taşlap, kapyrlaryň zerre ýaljak hem gadyr-gymmatly bolmaýan zatlarynyň yzyna düşse we olary gowy görse, bu kişi özüne musulman diýsede, Pygamberimiziň (sallallahu aleyhi we sellem) ýolundan çykan kişidir.

Uly alym meşhur Ibn el-Kaýým (rahimehullah) şeýle diýýär: **“Kapyrlary simwollary (baýramlary) mynasybetli gutlamak alymlaryň bir agyzdan aýtmagy bilen haramdyr. Bu diýmek ýagny olara “baýramyň mübärekg bolsun” ýa-da “baýramyň gutly bolsun” ýaly zatlar aýtmakdyr. Buny diýen kişi bu söz sebäpli kapyr bolmasada, haram işi etdigi bolar. Bu bir Hristiana haja (kresta) sežde edenligi üçin gutlamak ýaly zatdyr. Hatda (kapyryň baýramyny gutlamak) bir kişini şerap içenligi, adam öldürenligi, zyna ýaly uly günä edenligi üçin gutlamakdan has beterdir. Diniň gadryny bilmeyän we bu işiň erbetliginden habary bolmaýan köp kişi, bu günä sezewar bolarlar. Bir kişini günäsi ýa-da bidgaty ýa-da küfri sebäpli gutlan kişi, hökman Allahyň gazabyna duçar bolar.”⁵**

Ibn Kaýýimiň (rahimehullah) sözlerine üns bersek, kapyrlaryň baýramyny belleýäniň dälde, eýsem olaryň baýramlaryny gutlaýanlaryň nähili erbet iş edýändiginden habar berýär. Hut özi kapyrlaryň baýramyny belleýän kişiniň ýagdaýynyň nähilidigini pikirlenip görüň!

Kapyr halklaryň baýramyny bellemek, belli bir derejede öz ynanjyňdan, döp-dessuryňdan, medeniýetiňden ýüz öwürmegiň bir görnüşidir. Bu baýramy belleýänler sözlere bilen muny tassyk etmeselerde, kapyrlaryň baýramyny bellemek bilen ýagny hereketleri bilen buny tassyk edýärler.

Bu meselede gowşaklyk görkezme däl. Bir sowgat bilen, gutlag söz aýtmak bilen näme zyýany bar diýmeli däldir. Uly otlaryň başda göze ilmeýän uçgunlardan emele gelýänini ýatdan çykarmaly däldir.

Allaha hamd, Pygamberimiz Muhammede salat we salam bolsun.

¹-Hud 11/113.

²-Ebu Dawud, Şeýh Albani sahyh diýdi.

³-Tirmizi. Şeýh Albani sahyh diýdi.

⁴-Taberani, el-Mujemul-Kebir, 1/118. Şeýh Albani hasen diýýär: es-Silsiletus-Sahiha, 5/193.diýýär.

⁵-Ahkamu Ehli-Zymme. Muhammed bin Salih el-Useýmin, Mejmuu Fetawa we Rasail, 3/44.